

Teorie soft budget constraint syndrom a české železnice

Ing. Tomáš Pospíšil - Ing. Tomáš Otáhal

Ekonomicko – správní fakulta

Masarykova univerzita Brno

Struktura příspěvku

1. Teorie soft budget constraint syndrom
2. Schéma organizace českých železnic
3. Dceřiné společnosti Českých drah, a. s.
4. Dotace na železniční dopravu
5. Vývoj hospodaření železniční dopravy
6. Vývoj osobních nákladů Českých drah, a. s.
7. Závěr

Soft budget constraint syndrome teorie

Autor: J. Kornai

Rok: 1979-1980, evoluce 2003

Cíl: Popis a vysvětlení chování firem v socialistických ekonomikách.

Aplikace: Chronické schodky veřejných financí v Maďarsku v 80. letech 20. století.

Aplikace 2: Na chování vybraných firem v kapitalistické společnosti.

Soft budget constraint syndrome teorie

Teorie: Firmy v centrálně plánovaných ekonomikách (CPE) nejsou omezeny velikostí poptávky. V CPE je vytvářen tlak na firmy, aby vyráběly a poskytovali služby v maximálním množství, ale poptávka po zboží a službách v CPE je nekonečně velká, proto dochází k vzniku nedostatkového zboží.

Soft budget constraint syndrome teorie

Teorie: Firmy v CPE zvyšují nároky na zdroje (finanční i technické) a roztáčí se spirála růstu poptávky vyšším tempem než nabídky a vzniku schodků veřejných financí, aby byla poptávka alespoň částečně uspokojena.

Soft budget constraint syndrome teorie

Z mikroekonomického pohledu kapitalistická firma je omezena při strategickém rozhodování svým rozpočtem (hard budget constraint). Takovéto rozpočtové omezení socialistická firma postrádá. (firma má za cíl max. výrobu a je omezena pouze technologií a množstvím zdrojů)

Soft budget constraint syndrome teorie

Efektivní využití zdrojů tudíž nespočívá ve správné cenové struktuře, ale tvrdosti rozpočtových omezení firmy, které vytváří tlak efektivitu firem.

Soft budget constraint syndrome teorie

Budget constraints organizations (BC-organizace)

- Organizace plnící politické úkoly, jsou zpravidla ve vlastnictví státu, není omezena svým rozpočtem.

Supporting organizations (podpůrné organizace)

- Veřejná správa, rozhoduje o cenové struktuře BC-organizací a o výši disponibilních finančních zdrojů.

Schéma organizace českých železnic

Viz word

Dceřiné společnosti Českých drah, a. s. – externí služby

	2004	2005	2006	2007
Náklady za služby v mil. Kč	13 111	12 804	15 086	15 219
Náklady za služby bez nákladů na údržbu dopr. cesty a řízení provozu, v mil. Kč	7 301	7 109	9 026	9 080
Tempo růstu (bez nákladů na údržbu dopr. cesty a řízení provozu) v %		-2,63	26,98	0,59

Dceřiné společnosti Českých drah, a. s. – JLV v mil. Kč v z pohledu ČD

Rok	Výnosy	Náklady	Rozdíl	Zisk JLV
2007	14	160	-147	10
2006	23	150	-127	12
2005	22	138	-116	

Dotace na železniční dopravu v mil. Kč

	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000
Investiční dotace	16 316	13 800	14 277	11 731	10 683	10 784	5 822	6 195
Dotace na údržbu a řízení dopravy	6 975	6 400	6 103	6 384	6 820	3 213	3 071	825
Dotace do osobní dopravy	8 251	7 243	7 335	7 178	7 243	9 683	9 273	7 541
Celkové nominální	31 542	27 443	27 715	25 293	24 746	23 680	18 166	14 561
Celkové reálné	18 682	16 723	17 322	16 114	16 220	15 537	12 137	10 209
<u>Tempo růstu</u> v %	11,7	-3,5	7,5	-0,7	4,4	28	18,9	

Nepřímé dotace na železniční dopravu a závazky ČD a SŽDC

- Závazky ČD a SŽDC dosahují přibližně 60 mld. Kč, z toho 13 mld. Kč vůči státu. Vývoj závazků závisí na štedrosti státní správy (S-organizace).
- Nepřímé dotace: řešení závazků ČD a SŽDC.

	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	2000-2006
Realizované státní garance v mil. Kč	3 112	3 259	8 923	8 397	2 958	648	1 864	29 161

Vývoj hospodaření železniční dopravy

	2007	2006	2005	2004	2003
Změna zisků a ztrát v mil. Kč	-2 079	127	3 941	3 028	1 220
Změna dotací v mil. Kč	3 915	-88	2 422	547	1 066
Podíl dotací na konsolidovaných výnosech v %	53,4	46,4	48,7	49,9	48,0

Vývoj osobních nákladů Českých drah, a. s.

	2004	2005	2006	2007
Počet zaměstnanců	73 825	65 232	58 823	53 549
Osobní náklady v mil. Kč	23 369	22 777	22 194	22 239
Osobní náklady na hlavu v tis. Kč	316,5	349,2	377,3	415,3
Nominal. tempo růstu v %	6,7	10,3	8,1	10,1
Real. tempo růstu v %	3,7	8,2	5,4	7,0

Závěr

- **BC – organizace** sledují jako hlavní cíl snížení svých rozpočtových omezení cestou získání dotací a zaručených půjček. Tato snaha působí na úkor činností vedoucí k zvýšení alokační efektivity. Dokud nebudou BC-organizace vystaveny tvrdým rozpočtovým omezením, budou neefektivně využívány zdroje.

Děkuji za pozornost

